

ผลกระทบของรายการคงค้างต่อกำไรในอนาคต

ดวงกมล สุขแก้วมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2549

ISBN 974-502-716-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ดวงกมล สุขแก้วมณี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร. ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์)

.....กรรมการ

(ดร. จุลสุชดา ศิริสม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร. ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์)

.....กรรมการ

(ดร. จุลสุชดา ศิริสม)

.....กรรมการ

(ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เหล่าปรีดา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล จิตตวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.จุลสุทธา ศิริสม กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา ดร.ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล จริตควร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเพิ่มเติมและแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมารวย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัว รุ่งพีและเพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยบูรพา รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอ่ยนามที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ดวงกมล สุขแก้วมณี

46920793: สาขาวิชา: การบัญชี: บช.ม. (บัญชีมหาชน)

คำสำคัญ: การบริหารกำไร/ รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

ดวงกมล สุขแก้วมณี: ผลกระทบของรายการคงค้างต่อกำไรในอนาคต (THE EFFECT OF ACCRUALS ON FUTURE EARNINGS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์, บช.ด., จุลสุทธา ศิริสม, บช.ด. 114 หน้า, ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-716-2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาผลกระทบของการบริหารกำไรผ่านรายการคงค้างกับกำไรในอนาคตจากความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและเหตุการณ์การตีราคาสินทรัพย์ใหม่ โดยจำแนกตัววัดค่าการบริหารกำไร (รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร) ออกเป็น 3 แบบ คือ รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูง และรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวม การทดสอบใช้ข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543 ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มการเงิน และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบภาคตัดขวาง ตามตัวแบบ Modified Jones (1991) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในทิศทางตรงกันข้าม ณ ปีที่ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและตีราคาสินทรัพย์ใหม่ผ่านไปแล้ว 1 ปี และรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้สูงกว่ารายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น แสดงว่ามีการบริหารกำไรโดยรับรู้กำไรในอนาคตเป็นกำไรในงวดปัจจุบัน ส่วนรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวมสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในลักษณะเดียวกับรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น แต่ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในปีที่ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและตีราคาสินทรัพย์ใหม่ผ่านไปแล้ว 2 หรือ 3 ปี

46920793: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEY WORDS: EARNINGS MANAGEMENT/ DISCRETIONARY ACCRUALS WITH THE JUDGEMENT OF THE EXECUTIVES.

DOUNGKAMOL SUKKRAWMANEE: THE EFFECT OF ACCRUALS ON FUTURE EARNINGS. THESIS ADVISORS: SINCHAI PAVEENPONGPAT, Ph.D., JULSUCHADA SIRISOM, Ph.D, 114 P. 2006. ISBN 974-502-716-2

This thesis explores the effect of earnings management through discretionary accruals on future earnings from the relationship between discretionary accruals and changes in future earnings under the incident of seasoned equity offerings and the periods of asset revaluation. The proxies of earnings management and discretionary accrual were classified in to 3 types: discretionary current accruals, high discretionary current accruals, and discretionary total accruals. The data was collected from all industries except financial sectors from 1996 to 2000 and was tested through a cross-sectional regression analysis via Modified Jones' model (1991) at significant level of 0.05.

The research results showed that discretionary current accruals could explain future earnings changes in the opposite direction at the year of the ordinary stock issuant and the year of asset revaluation. The high discretionary current accruals were also associated with earnings changes at a higher level than discretionary current accruals were. The results confirmed that future earnings were borrowed to be recognized as current earnings. In addition, discretionary total accruals could explain the future earnings change but could explain the future earnings change in 2 or 3 years after the seasoned equity offering and the period of asset revaluation.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร.....	10
ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรายการคงค้าง.....	14
ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกำไรในอนาคต.....	18
ส่วนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	26
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	26
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	28
แหล่งข้อมูล.....	28
วิธีดำเนินการศึกษา.....	28
วิธีการวัดค่า.....	29
การตรวจสอบเงื่อนไขของสมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุด.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	40
สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	40
สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการตราคาสินทรัพย์ใหม่	45
ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	49
ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การตราคาสินทรัพย์ใหม่	52
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการ เปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	55
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการ เปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การตราคาสินทรัพย์ใหม่	60
5 อภิปรายและสรุปผล	66
สาเหตุในการปฏิเสธสมมติฐาน	68
ข้อจำกัดของงานวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อของผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-1	สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน.....	41
4-2	ข้อมูลทางสถิติของตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน.....	43
4-3	ข้อมูลทางสถิติของกำไรในอนาคตและการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	44
4-4	ข้อมูลทางสถิติของรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารทั้งสามแบบ.....	44
4-5	สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการตีราคาสินทรัพย์ใหม่.....	46
4-6	ข้อมูลทางสถิติของการตีราคาสินทรัพย์ใหม่.....	47
4-7	ข้อมูลทางสถิติของกำไรในอนาคตและการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	48
4-8	ข้อมูลทางสถิติของรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารทั้งสามแบบ.....	48
4-9	ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน.....	50
4-10	ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การตีราคาสินทรัพย์ใหม่.....	53
4-11	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	57
4-12	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	58
4-13	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวมกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	59
4-14	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	62
4-15	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	63
4-16	ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวมกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต.....	64
4-17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ระยะเวลาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	29